

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoła Podstawowa Nr 53 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Białymstoku

rok szkolny 2026/2027

1. Podstawy prawne i dokumenty odniesienia

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 820), w szczególności art. 26 i art. 84.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 110).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 163).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.
- Statut szkoły oraz obowiązujące w szkole Standardy Ochrony Małoletnich.

2. Założenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Program łączy działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły. Skierowany jest do uczniów, rodziców i nauczycieli oraz realizowany w codziennej pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby uczniów, rodziców i nauczycieli oraz obowiązujące przepisy prawa.

Podstawę programu stanowi coroczna diagnoza potrzeb rozwojowych uczniów oraz czynników chroniących, czynników ryzyka występujących w środowisku szkolnym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

W diagnozie wykorzystuje się w szczególności obserwacje, rozmowy z uczniami, rodzicami, konsultacje nauczycieli i specjalistów, analizę frekwencji, zachowania, sytuacji wychowawczej klas, udzielanej pomocy oraz wnioski z ewaluacji programu z poprzedniego roku. Szczegółowe wyniki diagnozy są przechowywane w dokumentacji zespołu i stanowią podstawę doboru działań na dany rok szkolny.

Działania profilaktyczne mają charakter uniwersalny, a w razie rozpoznanej potrzeby także selektywny lub wskazujący.

3. Cel programu i jego realizatorzy

Cel główny: tworzenie szkoły wspierającej, bezpiecznej i sprzyjającej rozwojowi, która wzmacnia dobrostan uczniów, ich odpowiedzialność, zdrowie, kompetencje społeczne i cyfrowe oraz przygotowuje do dalszego rozwoju i świadomych decyzji dotyczących przyszłości.

Adresaci: uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły.

Realizatorzy: dyrekcja, nauczyciele, wychowawcy, pedagog, pedagog specjalny, psycholog, doradca zawodowy, pielęgniarka i inni specjaliści, we współpracy z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi.

Rodzice są partnerami szkoły w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych poprzez udział w konsultacjach, zebraniach, warsztatach i działaniach podejmowanych na rzecz społeczności szkolnej.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Bezpieczne środowisko i ochrona małoletnich	Realizacja Standardów Ochrony Małoletnich, upowszechnianie praw dziecka i zasad bezpieczeństwa, szkolenia pracowników, dyżury i monitorowanie sytuacji uczniów.
Przeciwdziałanie przemocy i cyberprzemocy	Uczenie rozpoznawania krzywdzenia i reagowania na nie, działania przeciw przemocy rówieśniczej, mowie nienawiści i wykluczeniu, szybkie podejmowanie interwencji.
Wspieranie kompetencji rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki i wczesnej interwencji	Wzmacnianie umiejętności podejmowania adekwatnych działań profilaktycznych i interwencyjnych oraz współpracy na rzecz ucznia. Szkolenia i warsztaty dla nauczycieli, konsultacje ze specjalistami, spotkania i materiały psychoedukacyjne dla rodziców, konsultacje pedagoga i psychologa, omawianie sytuacji problemowych, współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i innymi instytucjami wspierającymi.
Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych	Działania oparte na diagnozie i sprawdzonych programach, edukacja dotycząca substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, rozwijanie umiejętności odmowy i przewidywania konsekwencji.
Reagowanie w sytuacjach zagrożenia	Znajomość procedur, działania interwencyjne, pierwsza pomoc, ćwiczenia ewakuacyjne, współpraca z rodzicami, specjalistami i właściwymi służbami.

Współpraca z instytucjami dotyczy wszystkich priorytetów programu i jest dostosowana do rozpoznanych potrzeb uczniów. Szkoła współpracuje w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami ochrony zdrowia, inspekcją sanitarną, Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, sądem rodzinnym, szkołami ponadpodstawowymi i organizacjami społecznymi.

4. Priorytety i kierunki działań

Szkoła wspiera wszechstronny rozwój ucznia, opierając swoje działania na wartościach takich jak odpowiedzialność, szacunek, współpraca, uczciwość, bezpieczeństwo i otwartość na drugiego człowieka. Działania są dostosowywane do wieku, możliwości rozwojowych i indywidualnych potrzeb uczniów.

Priorytety realizowane są poprzez działania wychowawcze, edukacyjne i profilaktyczne prowadzone podczas zajęć dydaktycznych, wychowawczych oraz we współpracy z rodzicami i instytucjami wspierającymi szkołę.

PRIORYTET I. Dobrostan, relacje i pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Cel: wzmacnianie dobrostanu psychicznego uczniów, dobrych relacji oraz dostępu do wsparcia adekwatnego do potrzeb.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Rozpoznawanie potrzeb i wczesne wsparcie	Bieżąca obserwacja funkcjonowania uczniów, rozmowy i konsultacje, analiza trudności oraz mocnych stron, organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
Kompetencje emocjonalne i społeczne	Rozpoznawanie i wyrażanie emocji, radzenie sobie ze stresem, komunikacja, współpraca, empatia, asertywność i konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.
Wsparcie zdrowia psychicznego i w kryzysie	Psychoedukacja, rozmowy wspierające, konsultacje specjalistyczne, indywidualna pomoc oraz postępowanie zgodne z procedurami w sytuacjach kryzysowych.
Relacje, integracja i poczucie przynależności	Działania integracyjne, zasady współpracy w klasach, mediacje, inicjatywy rówieśnicze i wzmacnianie pozytywnych zachowań.

PRIORYTET II. Bezpieczeństwo i profilaktyka zachowań ryzykownych

Cel: zapewnianie bezpieczeństwa fizycznego, emocjonalnego i społecznego oraz ograniczanie przemocy, uzależnień i innych zachowań ryzykownych.

PRIORYTET III. Zdrowie, higiena cyfrowa i odpowiedzialne korzystanie z technologii

Cel: kształtowanie zdrowych nawyków, równowagi między aktywnością online i offline oraz świadomego i bezpiecznego korzystania z technologii.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Zdrowy styl życia	Aktywność fizyczna, racjonalne odżywianie, higiena, sen i odpoczynek oraz równowaga między nauką a regeneracją.
Odpowiedzialne decyzje prozdrowotne	Rozwijanie wiedzy o zdrowiu, krytycznego myślenia, samokontroli i odpowiedzialności za wybory dotyczące zdrowia, relacji i stylu życia.
Higiena cyfrowa i aktywność offline	Świadome zarządzanie czasem ekranowym, ograniczanie przeciążenia cyfrowego oraz promowanie aktywności ruchowej, społecznej i twórczej poza siecią.
Bezpieczna i krytyczna aktywność w sieci	Ochrona prywatności, danych i wizerunku, krytyczna ocena informacji, odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych, Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej i narzędzi sztucznej inteligencji, z poszanowaniem zasad uczciwości.

PRIORYTET IV. Wartości, aktywność uczniów i planowanie przyszłości

Cel: rozwijanie odpowiedzialności, sprawczości, postaw obywatelskich i prospołecznych oraz motywacji do nauki i świadomego planowania dalszej edukacji.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Wartości i postawy społeczne	Kształtowanie szacunku, uczciwości, empatii, kultury osobistej, odpowiedzialności za wspólne dobro oraz postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych.
Sprawczość i aktywność uczniów	Współdecydowanie o życiu szkoły, działalność Samorządu Uczniowskiego, wolontariat, projekty uczniowskie i działania na rzecz społeczności szkolnej i lokalnej.
Ciekawość i rozwój edukacyjny	Praca projektowa i interdyscyplinarna, metody aktywizujące, ocenianie kształtujące i informacja zwrotna, rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i samodzielności w uczeniu się.
Planowanie przyszłości	Rozpoznawanie mocnych stron i predyspozycji, doradztwo zawodowe, poznawanie oferty szkół ponadpodstawowych i świata zawodów oraz podejmowanie świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych.

5. Organizacja realizacji

Program jest realizowany podczas zajęć edukacyjnych, zajęć z wychowawcą, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, projektów, warsztatów, działań integracyjnych i profilaktycznych, inicjatyw uczniowskich, spotkań indywidualnych, współpracy z rodzicami i partnerami szkoły.

Formy i sposoby realizacji programu są dostosowywane do aktualnych potrzeb uczniów oraz sytuacji wychowawczej szkoły.

6. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie odbywa się na bieżąco i służy sprawdzaniu, czy zaplanowane działania są realizowane oraz czy odpowiadają aktualnym potrzebom uczniów. Prowadzą je realizatorzy programu w ramach swojej dokumentacji i bieżącej współpracy.

Ewaluację przeprowadza się po zakończeniu roku szkolnego. Ocenie podlegają stopień realizacji działań, ich przydatność, dostępność wsparcia oraz zmiany w rozpoznanych potrzebach uczniów. Wykorzystuje się w szczególności obserwacje, analizę frekwencji oraz

zachowania, dokumentację pomocy i interwencji oraz krótkie opinie uczniów, rodziców, nauczycieli.

Ewaluacja odpowiada na cztery pytania:

1. Które zaplanowane działania zostały zrealizowane?
2. Które działania uczestnicy uznali za przydatne?
3. Jakie potrzeby lub problemy nadal występują?
4. Co należy kontynuować, zmienić albo zakończyć?

Zespół powołany przez dyrektora opracowuje krótkie wnioski i rekomendacje. Stanowią one podstawę corocznej diagnozy, rocznego harmonogramu oraz aktualizacji programu. W ewaluacji mogą uczestniczyć uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły.

7. Postanowienia końcowe

Program może być modyfikowany w ciągu roku szkolnego, jeżeli wynika to z diagnozy lub zmieniających się potrzeb środowiska szkolnego, z zachowaniem trybu określonego przepisami prawa.